

эффективно функционирующая исламская финансовая система может открыть путь к региональной финансовой интеграции заинтересованных стран.

Она также может способствовать их экономическому и социальному развитию путем финансирования экономической инфраструктуры и создания рабочих мест в Казахстане.

1. Гражданский кодекс Республики Казахстан.
2. Налоговый кодекс Республики Казахстан.
3. Закон Республики Казахстан «О банках и банковской деятельности в Республике Казахстан».
4. Закон Республики Казахстан «О рынке ценных бумаг».
5. Закон Республики Казахстан «Об инвестиционных фондах».
6. Закон Республики Казахстан «О лицензировании».
7. Журавлев А.Ю. Исламские финансы в современном мире. Экономические и правовые аспекты. - М.: Умма, 2004
8. Сюкияйнен Л. Р. Мусульманское Право. Вопросы теории и практики. - М., 1986.
9. Федорова Б.Г. Англо-русский банковский энциклопедический словарь. - СПб 1995
10. Бахмутская А.А. Исламский банкинг // Банковские услуги. - №6. - 2006
11. М.Умар Чапра и Тарикулла Хан Регулирование и надзор Исламских Банков. - Джида- Саудовская Аравия, 2000
12. www.dowjones.com - официальный сайт Dow Jones Industrial Index;
13. www.imf.com - официальный сайт International Monetary Fund;
14. www.islamic-bank.com - официальный сайт Islamic Bank of Britain;
15. www.rfca.kz - официальный сайт АО «Региональный финансовый центр Алматы».
16. www.afn.kz - официальный сайт Комитета по контролю и надзору финансового рынка и финансовых организаций
17. www.blme.com официальный сайт Bank of London and The Middle East.

Islam banking differs from conventional banking in several important ways. These include the prohibition of transactions based on a fixed or predetermined rate of interest, and the requirement that banks' operations be carried out according to certain procedures through the use of certain financial instruments. However, broadly speaking, in the majority of countries where Islamic banks operate the same regulatory framework applies to both conventional and Islamic banks. This regulatory framework tends to follow standards and guidelines established by the Basle Committee on Banking Supervision. However, these standards are not always applicable in an Islamic banking framework in the same way as they are in other banking systems. Therefore, a fuller understanding of how Islamic banks operate is key to developing an appropriate and effective regulatory system.

Исламдық банк ісі дәстүрлі банк ісінен бірқатар маңызды тәсілдермен ерекшеленеді. Банктік операциялар белгілі бір қаржы құралдарын пайдалану есебінен белгіленген тәртіпке сәйкес жүргізуге жататындықтан, оларға алдын ала келісілген несие пайызын төлеуге негізделген мәмілелерді жүргізуге тыйым салынады. Бұл ретте жалпы айтатын болсақ ислам банктік жұмыс істейтін көптеген елдерде бірдей реттеуіштік база дәстүрлі және де ислам банктіріне қолданылады. Банктік қадағалау жөніндегі Базель комитеті белгілеген стандарттар мен ережелерді басшылыққа алатыны осы реттеуіштік базаға тән. Дегенмен осы стандарттар ислам банктік қызметі шегінде басқа банк жүйелерінде қолданылатын дәлдікпен әрдайым қолданылмайды. Сондықтан ислам банктірінің жұмыс істеу принциптерінің толығырақ түсінігі мақсатты және тиімді реттеуіш жүйені әзірлеуге негіз болып табылады.

Ғ.А. Асильбекова, Т. Абдрашева

ШЕТЕЛ АЗАМАТТАРЫНЫҢ ҚАЗАҚСТАННАН БАЛА АСЫРАП АЛУЫНЫҢ ҚҰҚЫҚТЫҚ ЖАҒДАЙЛАРЫ

Халқымыз «Әке - асқар тау, ана - бауырындағы бұлақ, бала жағасындағы - құрақ» дегендей, өмір ұрпақ жалғастығынан тұрады. Сондықтан, балалардың құқықтарын қорғау бұл - басты міндет.

Балалардың мүдделерін қамтамасыз етуді негізгі мақсаты деп алған бұл «Балаларды қорғау және шетелдік бала асырап алу қатынасындағы ынтымақтастық туралы» Конвенция мен Қазақстан Республикасының заңнамалары - балаларды тумасынан белгілі құқықтарға ие, тәуелсіз тұлғалар ретінде таниды. 1998 жылы 17 желтоқсанда қабылданған «Неке және отбасы туралы» ҚР Заңы да балалардың негізгі құқықтары - өмір сүру мен отбасыда тәрбиелену деп бекітті. Өкінішке орай, көптеген балалар әр түрлі себептермен ата-анасының қамқорынсыз қалып жатады, осындай жағдайларда олардың мүдделерін қорғау мемлекетке артылады. Дәлірек айтқанда, ол өз органдары арқылы әр баланың толық және қалыпты отбасыда тәрбиелену құқықтарын жүзеге асыруға көмек көрсетеді.

Бала асырап алу ұғымының тарихына тоқталар болсақ, алғашқы «Бала асырап алу» туралы Заң Массачусетс штатымен 1851 жылы АҚШ-та қабылданды. Бұл заңнама бойынша асырап алынған бала асырап алушының баласы деп танылып, ата-ананың биологиялық балаларына тиісті барлық

құқықтарды иеленген. Мұндағы сот асырап алушылардың асырап алынған баланы азық-түлікпен қамтамасыз ету жағдайларын қадағалаумен қатар, баланың білім алу жағдайын да тексеруге міндетті болған. Осындай заңды түрде бала асырап алудың негіздері Францияда Наполеон Кодексіне XVIII ғасырдың басында енгізілсе, Ресейде Александр I кезінде бекітілді. Ресей бала асырап алуда көптеген шектеулер қойды. Мысалы, дворяндар бала асырап алуды тек император рұқсаты негізінде жүзеге асырса, дін қызметкерлері және өзге де лауазымды тұлғалар бала асырап алуды тек сенат рұқсаты негізінде жүзеге асырды. Бұл кезеңдегі ең тиімді, әрі ең жеңіл түрдегі бала асырап алу процесі тек шаруаларға ғана қолданылды, яғни бұл процесс тек асырап алушының асырап алған баланы шаруалардың «Отбасы құрамы» құжатына енгізумен ғана шектелінген.

Әр баланың ынтымағы жарасқан, берекелі отбасында мейірімге бөленіп бағы жануы тиіс. «Неке және отбасы туралы» ҚР Заңының 52-бабында да баланың өз ата-анасымен тәрбиеленуіне, оның мүдделерінің қамтамасыз етілуіне, жан-жақты жетілуіне, оның адамдық қадір-қасиетінің құрметтелуіне құқығы бар екендігі бекітіледі. Міне, осындай қамқорлыққа зәру болған балаларды әлеуметтік қорғаудың ең тиімді нысаны бұл - балалардың мүдделерін максималды түрде қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін және өздері балалы бола алмайтын жас жанұяларға бала тәрбиелеу мүмкіндігін тудыратын бала асырап алу болып табылады.

ҚР «Неке және отбасы туралы» Заңының 76-бап 3-бөлігіне сәйкес, Қазақстан Республикасының азаматы болып табылатын балаларды шетелдіктерге асырап алуға беру тек Қазақстан Республикасы аумағында тұрақты тұратын Қазақстан Республикасы азаматтарына тәрбиелеуге беру мүмкін болмаған жағдайда ғана жүзеге асырылады. Қазақстан Республикасы аумағында шетелдіктердің, азаматтығы жоқ адамдардың Қазақстан Республикасы болып табылатын баланы асырап алуы Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес жүргізіледі [4].

Шетел азаматы Қазақстан Республикасының тұрғыны болып табылатын баланы асырап алуға тілек білдірсе, алдымен өзінің тұрақты мекен-жайындағы мемлекеттің орталық органына өтініш жасайды. Сол шетел азаматы тұратын мемлекеттің орталық органы өтініш иелерін бала асырап алуға құқылы және бұған сәйкес деп таныған болса, олардың жеке тұлғасы, бала асырап алуды жүзеге асыруға жарамдылығы, биографиялық мәліметтері, дәрігерлік анықтамасы және отбасының тарихы, әлеуметтік ортасы, бала асырап алудың себептері, шет елдік бала асырап алуға қабілеттілігі туралы ақпараттары бар баяндау, сондай-ақ, олардың қамқорлығына алынуы тиіс бала туралы мінездеме дайындайды. Осы құжаттарды мемлекеттік лицензиялар негізінде қызметті жүзеге асыратын агенттіктер беретін ықтимал ата-аналардың қаржы жағынан әл-ауқаты, жеке басының адамгершілік қасиеттері туралы анықтамамен қатар, қорғаншы және қамқоршы органға бала асырап алғысы келетіні туралы жазбаша арыз тапсырады. Сонымен қатар, бала асырап алғысы келетін шетелдіктер жеке өзі бала тандап алуға және баламен 2 апта бойы тікелей жақын араласуға міндетті болып табылады. Баланы асырап алуды бала асырап алуға тілек білдірген адамдардың (адамның) арызы бойынша сот жүргізеді. Бала асырап алу туралы істерді сот азаматтық іс жүргізу заңдарында көзделген ережелер бойынша ерекше іс жүргізу тәртібімен жүргізеді [3]. Қазақстан Республикасы баласын асырап алу ниетін білдірген шетел азаматы асырап алғысы келетін баламен 2 апталық қарым-қатынасты өткізгенге дейін шетелдіктермен берілген арыз Қазақстан Республикасы Азаматтық іс-жүргізу Кодексінің 155-бабының 1-бөлігіне сәйкес қозғалыссыз қалдыруға жатады.

Бала асырап алу бойынша баланың тұрғылықты жеріндегі кәмелетке толмағандардың істері жөніндегі мамандандырылған ауданаралық сотқа өтініш беріледі.

Мұндағы баланы асырап алу туралы өтініште:

- бала асырап алушылардың (бала асырап алушының) фамилиясы, аты, әкесінің аты, олардың тұрғылықты жері;
- асырап алынатын баланың фамилиясы, аты, әкесінің аты, туған күні, айы, жылы, оның тұрғылықты жері, асырап алынатын баланың ата-аналары, аға-інілері мен апа-қарындастарының бар-жоғы туралы мәліметтер;
- бала асырап алушылардың (бала асырап алушының) баланы асырап алу жөніндегі негіздейтін мән-жайлар және осы мән-жайларды растайтын дәлелдемелер;
- бала асырап алушылардың (бала асырап алушының) баланың тууы туралы акт жазбасына тиісті өзгерістер енгізгісі келетін жағдайда, асырап алынатын баланың фамилиясын, атын, әкесінің атын, туған күнін (баланы бір жасқа дейін асырап алған жағдайда), асырап алынатын баланың туған жерін өзгерту туралы, баланың тууы туралы акт жазбасына бала асырап алушыларды (бала асырап алушыны) ата-аналар ретінде жазу туралы өтініш көрсетілуге тиіс.

Бала асырап алу туралы өтінішке қоса келесі құжаттарды ұсыну керек:

• қорғаншылық және қамқоршылық органының асырап алу баланың қызығушылығына сай және негіз бар екендігі жөнінде қорытынды;

• баланың туу туралы куәлігі және акті жазбасының көшірмелері;

• асырап алушылардың тұрмыс жағдайын тексеру актісі;

• асырап алушының денсаулығы, дене және ақыл-есінің дамуы туралы медициналық қорытынды;

• баланы асырап алуға ата-аналарының келісімі; Кей жағдайларда баланың ата-аналарының келісімінсіз де бала асырап алу жүзеге асырылады. Егер:

• сот белгісіз немесе өлген хабар-ошарсыз кеткен деп таныса;

• сот әрекетке қабілетсіз деп таныса;

• сот ата-ана құқықтарынан айырса;

• баламен бірге тұрмайтын және сот дәлелсіз деп таныған себептер бойынша 6 айдан астам уақыт бойы оны тәрбиелеу мен асыраудан жалтарып жүрсе, олардың баланы асырап алуға келісімі талап етілмейді.

• 10 жастан бастап баланың асырап алуға берген жеке өзінің келісімі;

• өтініш берушінің көзделген баланың асырап алушысы бола алатындығын дәлелдейтін айғақтар (ереже бойынша балалар мекемелерінің – балалар үйлерінің, басшыларының асырап алушының баламен жасаған 2 жұмалық қарым-қатынасы туралы қорытындысы).

Асырап алу жөніндегі соттың шешімі заңды күшіне енгеннен кейін, АХАЖ органдарында баланы асырап алу тіркеліп, асырап алу жөнінде куәлік беріледі [4].

Балаларды асырап алуға тілек білдірген шетелдіктерді есепке алу үшін келесі құжаттар талап етіледі:

• үлгі бойынша нотариус растаған өтініш;

• неке туралы куәліктің көшірмесі (егер де бала асырап алушы некеде болса);

• жеке куәліктің көшірмесі;

• жұмыс орнынан алынған еңбекақысы көрсетілген анықтама (еңбекақысы, кірісі);

• тұрып жатқан үйі құжаттарының көшірмесі;

• тұрмыстық-тұрғын үй жағдайын тексеру актісі (асырап алушылар тұрып жатқан аумақтағы мектептің қоғамдық инспекторы жасайды; актіні мектеп директоры растайды);

• тұрғылықты жерінен қамқоршылық және қорғаншылық органының қорытындысы;

• соттылығының болуы не болмауы жөніндегі мәлімет (оны тек асырап алуға тілек білдірген шетел азаматы тұратын елдің құзыретті органы растауы қажет) медициналық тексеру анықтамасы (психиатр, нарколог, дермато-венеролог, терапевт және басқалар. Мұндағы, баланы асырап алуға болмайтын адамның бойындағы аурулардың тізімін Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілейді. Олардың тізбесі: жүре пайда болған иммунитет тапшылығы синдромын (СПИД) және иммунитет тапшылығы вирусын жұқтырғандар (ВИЧ), психикалық аурулар, маскүнемдік, нашақорлық, уытты заттарға әуестік, туберкулез, жыныстық қатынаспен таралатын аурулар, алапес, дәнекер тіндердің ауыр сырқаттары, созылмалы ауыр буллезды дерматоздар, I, II - топтағы мүгедектік (қамқоршылық және қорғаншылық органының шешімі бойынша).

Балаларды асырап алуға тілек білдірген шетел тұлғалары ұсынылған құжаттардың аударылуының дұрыстығын растау үшін сот қажет деп таныған жағдайда тиісті мамандарды іске тартуға тиіс [8].

Сотқа жіберер бұрын жиналған құжаттар қамқоршылық және қорғаншылық органдарына тапсырылады. Қамқоршылық және қорғаншылық органдарынан асырап алу мүмкіндігі туралы жауап алынған кезде, мемлекеттер арасында визалық режим болса, ҚР дипломатиялық немесе консулдық мекемесі шетел азаматтарына елге келу үшін арнайы виза береді. Бұл визаны Астана қаласындағы Консулдық қызмет департаменті береді. Визалардың басқа санаттары бойынша (мысалы, туристік, іскерлік) асырап алу мақсатымен Қазақстан Республикасына келуге рұқсат етілмейді.

Баланың толық, жан-жақты үйлесімді дамуы үшін жанұя жағдайында, бақыт, мейірім, махаббат аясында тәрбиеленуі қажеттігін, баланың өзі туған елден, сәйкесінше жанұя табылмаған жағдайда шет елдік бала асырау тұрақты отбасын қамтамасыз етерлік мүмкіндік беретінін мойындай отырып, әрбір мемлекет приоритетті мақсат ретінде баланың өз отбасында тәрбиеленуін қамтамасыз ету үшін және баланы ұрлау, сату немесе саудалауды тоқтату үшін шаралар қолдану қажеттігін ескере отырып, осы мақсаттарға сәйкес халықаралық құжаттауда, атап айтқанда, 1989 жылы 20 қарашада жарияланған «Балаларды қорғау туралы» БҰҰ Конвенциясында, «Балаларды қорғауға және мүддесіне байланысты әлеуметтік және құқықтық принциптер туралы» БҰҰ Декларациясында, 1986 жылы 3 желтоқсанда жарияланған «Ұлттық және халықаралық деңгейде балаларды тәрбиелеу және оларды асырап алу туралы» БҰҰ Бас Ассамблеясының 41\85 ұйғарымында көрсетілген қағидаларды назарда ұстай отырып, 1993 жылы 25 шілдеде «Балаларды қорғау және шетелдік бала асырап алу

қатынасындағы ынтымақтастық туралы» Конвенция Гаагада қабылданып, мемлекеттер өзара келісім жасасты. Бұл Конвенцияның мақсаты:

а) шет елдік азаматтармен асырап алынған баланың мүддесін және негізгі құқықтарын қамтамасыз ету;

ә) балаларды ұрлау, сату және саудалауды тоқтату үшін өзара Келісім жасасқан мемлекеттердің ынтымақтастық жүйесін құру;

б) Конвенцияға сәйкес Келісім жасасқан мемлекеттерде Конвенцияға сәйкес жүзеге асырылған бала асырап алудың мойындалуын қамтамасыз ету.

Шетелдік азаматтарға асырап алуға берілген балаларға бақылау жасауды Қазақстан Республикасының шетелдегі дипломатиялық өкілдіктері мен консулдық мекемелері жүзеге асырады.

Елімізде балалықтың базарын сезінбей, шын қуанып күле алмаған, ата-анасына еркелей алмаған сәбилер саны көбейіп барады. Иә, бізде жетім балалар саны көп. Қазірдің өзінде елімізде ата-ана қамқорлығынан айырылған 42.494 жетім бала бар екен. Оның ішінде 15.116 мемлекет қарамағындағы балалар үйлері мен интернаттарда тәрбиеленуде. Сондай-ақ, 25.315 бала ата-ана қамқорлығына берілсе, қалған 2063 бала отбасы үлгісіндегі ауылдарда жүр. Осы балалардың 2300-ден астамы ғана тұл жетімдер екен.

Бұл — бүгінгі күннің ащы шындығы. Әрине, жетімдер үйі барлық мемлекеттерде бар. Алайда, қазақ — ежелден жетімін қаңғыртпаған, жесірін теңтіретпеген халық. Өркениет дамығаннан бері біздің елде де жетімдер үйі, қариялар үйі қаптап кетті. Әрине, бұл тек жеке бастың емес, қоғамның қасіреті, трагедиясы.

Қазіргі кезде елімізде бала асырап алушылардың саны өсіп келеді. Мұны Қазақстан Республикасы Сыртқы істер министрлігінің шетелдік мекемелердің қызметіне жүргізген талдауы бойынша соңғы уақыттағы қазақстандық балаларды асырап алуға ниет білдіруші шетелдік азаматтардың өтініштерінің өсу үрдісі дәлелдейді. Мысалы, 2009 жылы ғана шетелдіктермен 404 бала асырап алынған. Соның ішінде, 149 - Қарағандыдан, 93 - Алматыдан, 123 - Шығыс Қазақстан облысынан, 17 - Оңтүстік Қазақстан облысынан, 12 - Қызылордадан, 10 - Жамбыл облысынан.

Осындағы, Шығыс Қазақстан облысының соттарына ғана түскен 123 арыздың 61-Қазақстан азаматтарынан, 64 арыз шетел азаматтарынан бала асырап алу туралы түскен, 62 шешім шығарылып, 2 арыз қараусыз қалдырылған. Шетел азаматтарының балаларды асырап алу туралы арыздарының барлығы облыстағы 2 сотта, яғни, Өскемен қалалық сотында — 43 арыз және Семей қалалық сотында — 19 арыз қаралған. Халықаралық баланы асырап алу туралы сот істеріне талдау жасайтын болсақ, бала асырап алу туралы арыздармен әр түрлі мемлекеттің азаматтары жүгінгенін көреміз.

Ал енді, 2005-2009 жылдар аралығындағы консулдық есепке алынған асырап алынған балалардың саны төмендегідей: 5308 - АҚШ, 600 343 - Бельгия, 173 - Германия, 167 - Канада, 152 - Испания, 140 — Ирландия, 131 - Франция, 25 - Египет, 21 - Израиль, 9 - Италия, 5 - Түркия мен ФРГ, 3 - Ресей Федерациясы. Өтініштер санының өсуімен бірге некеге отырмаған, жалғызбасты шетелдік азаматтардан келіп түсетін өтініштердің де саны артты. Алынған деректер бойынша 6 баланы жалғызбасты шетелдік азаматтар асырап алған. Дегенмен, Қазақстан Республикасы азаматы болып табылатын балаларды асырап алуға тілек білдірген шетелдіктерді есепке алу әлі де жүргізілуде.

Дүниежүзі бойынша балаларын халықаралық асырап алуға ұсынатын елдердің ішінде Қытай, Вьетнам, Қазақстан алғашқы орындарды алуда. Бала асырап алуға байланысты қызметтерін қаржылық негізде ұсынатын ұйымдар агенттіктер деп аталады. Міне, осы бала асырап алу жөніндегі агенттіктердің ретке келтірілмеген қызметі туралы бұқаралық ақпарат құралдарының материалдарын талдау айғақтады. Қазақстан Республикасы Бас прокуратурасының деректері бойынша Қазақстан аумағында бала асырап алу жөніндегі шетелдік компаниялардың 28 өкілдігі жұмыс жасайды. Алайда, Павлодар облысы прокуратурасының ақпараты бойынша, тек облыс аумағында 16 шетелдік агенттіктер және 12 бала асырап алушылардың делдалдары жұмыс істейді. Осылайша, Қазақстан аумағында жұмыс жасайтын бала асырап алу жөніндегі халықаралық агенттіктердің саны туралы деректер жүйеленбеген.

Америкада да бала асырап алу қызметін ұсынатын компаниялар жетерлік. Солардың бірі — «For This Child» («Осы бала үшін») деп аталады. Аталған ұйымның ресми сайтында Қазақстаннан бала асырап алуға ұсынылатын бағалар белгіленген. Ұсынылған қызмет түріне баланың күллі құжаттарын реттестіру, кеңес беру, Қазақстандағы бала асырап алу ісін жәрдемдесетін арнайы ұжымның қызметі, үй жалдау, Білім және ғылым министрлігінің жұмысын түсіндіріп, Білім министрлігімен және балалар үйінің өкілдерімен кездесу, Алматы мен аймақта бала асырап алудың барлық қадамын түсіндіру кіреді. Осы қызметтері үшін Америка компаниясы 21000 АҚШ долларын алмақ. Бұдан бөлек, есептелмеген тағы басқа да шығындар бар екен. Олардың ішіне балалар үйлеріне, ондағы

тәрбиешілер мен тәрбиеленушілерге сыйлық беру. Ол шамамен 500 доллар маңайында. Сонда жалпы есепте шамамен 30000 АҚШ долларына Қазақстаннан бала асырап алуға болады.

«Қазақстан Республикасының азаматтығы туралы» Заңға сәйкес Қазақстан Республикасының азаматы болып табылатын шетелдіктер асырап алған бала кәмелеттік жасқа толғанға дейін Қазақстан Республикасының азаматтығын сақтайды. Яғни, оларға кәмелеттік жасқа толғанша дейін қос азаматтықты иелену құқығы берілген. Заңның осы нормасы көптеген жағдайларда шет мемлекеттердің заңнамалық практикасымен шиеленісіп жатады. Осылайша, мысалы, АҚШ азаматы асырап алған бала жедел түрде осы елдің азаматтығын алуға міндетті. Сонымен қатар, 1 жасқа жетер-жетпестен асырап алған баланың аты-жөні өзгертіледі. Сондықтан басқа мемлекеттің баласын бақылауға алу өте күрделі.

2005 жылғы АҚШ-тың арнайы статистикасы бойынша АҚШ-тағы балалар үйінде 45.000 бала бар, сол статистика бойынша, АҚШ-та жылына 3000 бала асырап алынады және олардың орнына балалар үйіне 3000-4000 бала қайтадан түседі. Ендеше, 45.000 баласы бар АҚШ неліктен Қазақстан Республикасынан бала асырап алады? Біріншіден, АҚШ-қа қарағанда өзге елдерде бала асырап алу процесінің жеңілдік болуы, екіншіден, ондай адамдарға өз елдерінің заңдарымен жеңілдіктер беріледі. Мысалы, Солтүстік Ирландияда әр баланы бағып-қағу үшін аптасына 200 АҚШ доллар көлемінде жәрдемақы төленеді. Яғни, әр бала үшін айына 800 АҚШ доллар. Онымен қоса, кәсіпкерлікпен айналысса, белгілі бір деңгейде салықты аз төлейді. Ал баланы асырап алуға қатысты арнайы сараптама жұмыстарының қорытындысы бойынша, қазақстандық бала асырап алушылардың басым контингентінің 95% орташа табысты азаматтар болса, қалған 5% жоғары материалдық жағдайы бар азаматтар екен.

Израиль елінің заңында: «Еврей тек еврейдің баласын асырап ала алады», - деп жазылған. Израиль жеткен жетістікке қол созып, сондай қатаң талапты өзімізге қояр болсақ, бүгінде қаракөз домалақтарымыз мұхит аспаған болар еді.

Шетелдермен асырап алынуға жататын халықаралық баланың мүддесін және негізгі құқықтарын қамтамасыз етуді мақсат еткен «Балаларды қорғау және шетелдік бала асырап алу қатынасындағы ынтымақтастық туралы» Конвенция сырқат балаларды шетелге емдеуге, әрі қарай бақытты өмір сүруді қолдайтын болса, неліктен осы сырқат балаларды шет мемлекетке асырап алуға дейін емделуге жібермеске? Тек бала емделіп, сау болды деген медициналық қорытындыдан кейін баланы асырап алуды жүзеге асырмасқа? Сонда сырқат балалар да емделеді, «Қазақстан Республикасына өздері емдей алмайды, баланы да емдеуге жібермей отыр» деген сөз де тимейді, әрі Қырғызстандағы болған оқиғаның алдын аламыз. Сондықтан, баланы асырап алуға берсек – бала құқықтарын қорғауды жолға қояйық, асырап алуға бермесек - өз ішіміздегі тәрбиені жөнге келтірейік.

Біз мемлекеттің ең басты қазынасы - халық дейміз де, демографиялық қор болып табылатын жас сәбилерді шетелдіктерге оп-оңай таратып жатырмыз. Не бары 15 млн халқы бар Қазақстан шетелдіктерге бала беруде 1,5 млрд халқы бар Қытайдың алдына шығып отыр. Қазақстан шет елге бала беру жағынан әлемде III орын алады. Шет елге мұнай шығарудан IV орын аламыз да, бала беруде III орын аламыз.

Қазақстандық қоғамның алдында тұрған бұл өткір, әрі өзекті мәселелер шұғыл шешімді қабылдауды талап етеді.

Ел өмірінің қай кезеңіне көз жіберсек те, балалар тағдыры кімді болса да бейтарап қалдырмай, олар жөніндегі ой қозғар мәселелерді аталы қауым еш уақытта да аттап өткен емес.

Әлем бізді құрметтесін десек, өз ұлтымызды, ұлттық бейнемізді, балаларымызды, алдымен, біздің өзіміз бар сезімімізбен, ақыл-ойымызбен, ісімізбен, бүкіл қимыл-әрекетімізбен құрметтеуіміз керек. Өзінің ұлттық бейнесін таба алмаған ұлттардың басқа ұлттарға жем болатынын, табан астында тапталатынын естен шығармайық. Тек өзінен кейінгілерді, ұрпағын ойлай білетіндер ғана ұлттарды өмір сүру және алға басу мүмкіндіктеріне жеткізе алады.

1. Қазақстан Республикасының Конституциясы.

2. Қазақстан Республикасының Азаматтық Кодексі.

4. «Неке және отбасы туралы» Қазақстан Республикасының 1997жылғы 14 шілдедегі №155 Заңы

5.«Баланың құқықтары туралы» Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 8 тамыздағы №345 Заңы

6. «Жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін қарау тәртібі туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 12 қаңтардағы №221 Заңы

7. «Балаларды қорғау және баланы шетелдік асырап алуға қатысты ынтымақтастық туралы Конвенцияны ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының 2010 жылғы 12 наурыздағы №253-IV Заңы

8. «Соттардың бала асырап алу туралы істерді қарау кезінде неке және отбасы туралы заңнаманы қолданудың кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының 2008 жылғы 22 желтоқсандағы №14 Қаулысы

9. «Ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларды орталықтандырылған есепке алуды ұйымдастырудың Ережесі» туралы 1999 жылғы 9 қыркүйектегі ҚР Үкіметінің №1346 Қаулысы

10. Бала асырап алу, соның ішінде шетел азаматтарының бала асырап алу туралы мәліметтер №1-У нысанды статистикалық есепті және оны құру бойынша Нұсқаулықты бекіту туралы Қазақстан Республикасы Бас прокуратурасының 2006 жылғы 28 желтоқсандағы №79 Қаулысы.

11. Қазақстан Республикасы Балаларын қорғау және баланы шетелдік асырап алуға қатысты ынтымақтастық туралы Конвенциядан туындайтын міндеттемелерді орындауды қамтамасыз ету жөніндегі шаралар туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2010 жылғы 21 қыркүйектегі №966 Қаулысы.

12. Қазақстан Республикасы Сыртқы істер министрінің «Қазақстан Республикасының азаматтары болып табылатын ұл (қыз) балаларды асырауға тілек білдірген шетелдік азаматтарды есепке алу жөніндегі есепті бекіту туралы» 1999 жылғы 17 маусымдағы №655 және «Шетелдіктердің асырап алуына берген Қазақстан Республикасы азаматтары болып табылатын ұл (қыз) балаларды есепке алу туралы нұсқаулықты бекіту туралы» 2003 жылғы 11 сәуірдегі №08-1/31 бұйрығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы Қазақстан Республикасы Сыртқы істер министрлігінің 2005 жылғы 30 қарашадағы №08-1/363 Бұйрығы.

13. «Балаларды қорғау туралы» 1989 жылы 20 қарашада БҰҰ-да жарияланған Конвенция

14. «Балаларды қорғау және шетелдік бала асырап алу қатынасындағы ынтымақтастық туралы » 1993 жылы 25 шілдеде қабылданған Конвенция

In given article there were studied basics and lawful investigations of adoption of Kazakhstan Republic children by foreign citizens, also were presented effective ways of decrease number of orphans.

В данной статье изучены основы, правовые следствия усыновления иностранцами детей РК, также представлены эффективные пути уменьшения числа детей сирот.

Ж.Д. Абдигазимов

СТРАХОВАНИЕ (ПЕРЕСТРАХОВАНИЕ) ЭКСПОРТНЫХ КРЕДИТОВ И ИНВЕСТИЦИЙ АО "ЭКСПОРТНО-КРЕДИТНАЯ СТРАХОВАЯ КОРПОРАЦИЯ "КАЗЭКСПОРТГАРАНТ""

Достижение реальных устойчивых и возрастающих темпов экономического роста невозможно без определения основных тенденций развития денежно-кредитной и финансовой сферы, где значительное место отводится и страховому делу.

Создавая необходимые финансовые резервы для макроэкономической стабилизации, страхование способствует восстановлению и развитию производительных сил при техногенных и экологических событиях, сокращает непредвиденные расходы государства, снижает действие инфляционного фактора, оптимизирует соотношение спроса и предложения товаров и услуг.

Процесс становления страхового рынка в Казахстане связан с глубокими социально-экономическими реформами. Создание сети страховых компаний явилось необходимым условием формирования новой экономической, социальной, информационно-аналитической сферы, подверженной различным видам рисков. С развитием рыночного хозяйства социально-экономическая защита членов общества, в том числе и страховая защита, приобретает особую значимость.

Разнообразие предоставляемых страховых услуг различными страховыми компаниями влияет на взаимоотношение субъектов хозяйствования и населения между собой и государством, что обуславливает потребность в регулировании возникающих финансовых отношений.

В складывающейся практике управления страхованием еще слабо учитывает международный опыт защиты населения, субъектов хозяйствования, собственников. Неопределенность и неустойчивость, появляющиеся в обществе, постоянные изменения в экономике порождают риск как неотъемлемую черту жизнедеятельности в предпринимательстве, особенно в страховании. Риски можно значительно уменьшить квалифицированной работой в области управления, используя страхование.

Устойчивый и надежный страховой рынок является одним из основных стабилизаторов экономической ситуации в стране. Одним из главных и наиболее актуальных направлений развития страхования как необходимого элемента стабильной и прогрессивной экономической ситуации в стране является становление и развитие страхового рынка как целостной системы экономики Республики Казахстан. Поэтому важное значение приобретает наличие проблем, имеющих в страховом секторе, а также пути их решения, методом реализации основных направлений и механизмов развития страхового рынка.

Различные аспекты организации страхового дела и развития казахстанского страхового рынка, в том числе страхования внешнеэкономической деятельности, ранее исследовались учеными. Вместе с тем в научных исследованиях и экономической литературе на тему о страховании внешнеэкономической деятельности имеется ряд пробелов. Например, остаются дискуссионными